

RAPPORT

Deel A – Inleiding en Aanleiding

MER Heracless – Groen Staal

Klant: Tata Steel IJmuiden B.V.

Referentie: BI3580-MER

Status: Definitief

Datum: 15 september 2025

HASKONING NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX Amersfoort
Industry & Buildings
Trade register number: 56515154

Telefoon: +31 88 348 20 00
Fax: +31 33 463 36 52
E-mail: info@rhdhv.com
Website: royalhaskoningdhv.com

Titel document: Deel A – Inleiding en Aanleiding

Ondertitel: MER Heracless - Deel A
Referentie: BI3580-MER
Status: Definitief
Datum: 15 september 2025
Projectnaam: MER Heracless
Projectnummer: BI3580
Haskoning

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veelevoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. Haskoning Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever. Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van Haskoning Nederland B.V. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

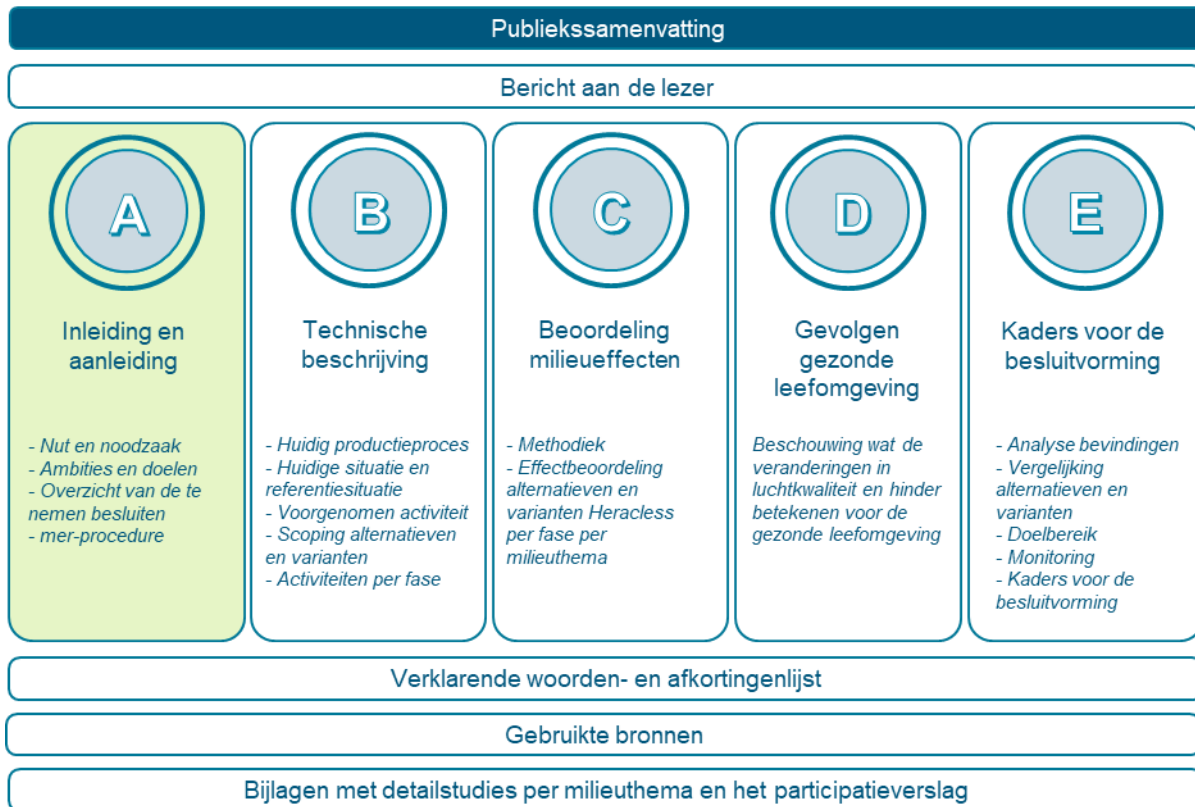
Inhoud

1	Deel A van het MER Heracless	1
1.1	De plek van Deel A in het MER	1
1.2	Leeswijzer Deel A	1
2	Nut en Noodzaak	3
2.1	Tata Steel in IJmuiden	3
2.2	Transitie naar een groen staal-proces	4
2.3	Nationale en provinciale belangen	4
2.4	Tata Steel	5
2.5	Bijdrage aan het klimaatbeleid	6
2.6	Bijdrage aan een gezondere leefomgeving	7
2.7	Bijdrage aan de circulaire economie	9
3	Ambities en Doelen	11
3.1	Toekomstperspectief 2045	11
3.2	Stapsgewijze aanpak	12
3.3	Doelen voor 2030	14
4	Projectbesluit en vergunningen	15
4.1	Projectprocedure onder de Omgevingswet: projectbesluit	15
4.2	Vergunningen	16
4.3	Participatieproces	17
5	Mer-procedure bij de besluitvorming	19
5.1	Waarom een mer-procedure	19
5.2	Verschil tussen het MER en de vergunningaanvragen	20
5.3	Wat voorafging aan de publicatie van dit MER	22
5.4	Vervolgstappen in de procedure na publicatie van het MER	23

1 Deel A van het MER Heracless

1.1 De plek van Deel A in het MER

Het MER van het project Heracless bestaat uit vijf delen, zoals in Figuur 1-1 staat weergegeven. Dit is Deel A van het MER. Hierin is uitgelegd waarom het belangrijk is om de staalproductie aan te passen en wat de doelstellingen van het project zijn. Ook is uitgelegd welke besluiten er genomen moeten worden voor het project, waarom de mer-procedure daarvoor nodig is en hoe deze procedure wordt doorlopen.

Figuur 1-1. Rapportagestructuur MER Heracless

1.2 Leeswijzer Deel A

Hoofdstuk 2 - Nut en Noodzaak. De staalindustrie in IJmuiden is van economisch en strategisch belang voor Nederland. De Rijksoverheid en de provincie Noord-Holland steunen voortzetting van de staalproductie, mits Tata Steel de impact op het klimaat en de leefomgeving fors vermindert. In dit hoofdstuk is uitgelegd welke beleidsontwikkelingen aanleiding zijn om het hart van de staalproductie te vernieuwen.

Hoofdstuk 3 - Ambities en Doelen. Tata Steel werkt stapsgewijs naar een CO₂-neutrale staalproductie in 2045. In dit hoofdstuk is uitgelegd hoe de staalproductie er in 2045 uit ziet en welke stappen Tata Steel wil nemen om dit te bereiken. 2030 is een belangrijke tussenstap. Dan moeten Heracless en andere maatregelen samen zorgen voor 40% CO₂-emissiereductie, een verbetering van de leefomgeving en een toename van inzet van schroot.

Hoofdstuk 4 – Projectbesluit en vergunningen. Voordat het project kan starten, moeten verschillende bevoegde gezagen onder coördinatie van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, eerst een besluit nemen over het projectbesluit en de benodigde vergunningen. In het projectbesluit wordt vastgelegd waar de installaties mogen komen. Daarnaast zijn er vergunningen nodig voor de bouw en het gebruik van de nieuwe installaties.

Hoofdstuk 5 – Mer-procedure bij de besluitvorming. Om bij de besluitvorming over het projectbesluit en de vergunningen het milieubelang goed mee te nemen, is de milieueffectrapportage (mer) procedure doorlopen. Deze procedure bestaat uit een aantal wettelijke stappen waaronder het opstellen van het Milieueffectrapport (MER). In dit hoofdstuk is uitgelegd welke stappen al zijn doorlopen en welke vervolgstappen er na publicatie van het MER volgen.

2 Nut en Noodzaak

De staalindustrie in IJmuiden is van economisch en strategisch belang voor Nederland. De Rijksoverheid en de provincie Noord-Holland steunen voortzetting van de staalproductie, mits Tata Steel de impact op het klimaat en de leefomgeving fors vermindert. In dit hoofdstuk is uitgelegd welke beleidsontwikkelingen aanleiding zijn om het hart van de staalproductie te vernieuwen.

Het beleid dat in dit hoofdstuk is beschreven, legt uit waarom Heracless nodig en nuttig is volgens de plannen en ambities van verschillende overheden. In dit hoofdstuk staan geen specifieke regels en richtlijnen waarop de effecten van de voorgenomen activiteit, alternatieven en varianten zijn beoordeeld. Die staan in Deel C – *Milieueffecten*. Regels en richtlijnen ten aanzien van de gezonde leefomgeving staan in Deel D – *Gevolgen voor de gezonde leefomgeving*.

2.1 Tata Steel in IJmuiden

In de IJmond wordt al meer dan 100 jaar staal gemaakt. De staalproductie begon in 1918 onder de naam Koninklijke Nederlandse Hoogovens en Staalfabrieken NV. Sinds 2007 hoort het bedrijf bij Tata Steel Limited uit India, onderdeel van de Tata Group. In IJmuiden werken ongeveer negenduizend mensen bij Tata Steel, plus veel aannemers en toeleveranciers. Er wordt jaarlijks 7,2 miljoen ton vloeibaar staal geproduceerd, waarmee Tata Steel IJmuiden (verder: Tata Steel) een van de grootste staalproducenten van Europa is.

De ligging in de IJmond is gunstig voor de staalproductie. Door de ligging aan zee en de eigen diepzeehaven kunnen grondstoffen goed worden aangevoerd. Ook het vervoer van staal naar klanten in heel Europa is goed geregeld via zee, binnenvaarwegen, spoor en weg.

Tata Steel in IJmuiden is een geïntegreerd staalbedrijf. Dat betekent dat alle stappen van het productieproces op hetzelfde terrein plaatsvinden: van het binnenkomen en bewerken van grondstoffen tot het maken van vloeibaar ruwijzer, de omvorming tot staal en het klaarmaken van de rollen staal voor de klanten. Een geïntegreerd productieproces zorgt voor meer controle, minder transport en minder energieverlies.

Tata Steel richt zich al van oudsher op hergebruik van materialen, grond- en hulpstoffen, het verbeteren van processen en het slim combineren van processtappen. Zo wordt er steeds efficiënter omgegaan met grondstoffen, energie en bijproducten.

Dankzij de specialistische kennis van medewerkers, de zorgvuldige mix van grondstoffen en het efficiënte geïntegreerde productieproces maakt Tata Steel in IJmuiden staal van hoge kwaliteit. Het gaat enerzijds om hoge-sterkte staal, voor bijvoorbeeld lichtere auto's, sterkere kranen, graafmachines en landbouwmachines. En anderzijds om hoog-ervormbaar staal voor bijvoorbeeld buitendelen van auto's, blikjes, batterijen en spuitflessen.

Dicht bij het Tata Steel terrein liggen echter ook woonwijken en natuur. Daarom is het belangrijk om emissies en hinder voor de omgeving te beperken. Daarnaast komt bij de staalproductie relatief veel CO₂ vrij, wat gezien de klimaatverandering onwenselijk is. Tata Steel werkt daarom de laatste jaren aan verbeteringen om de hinder en uitstoot te verminderen, zoals het programma Roadmap. Dit moet zorgen voor minder uitstoot van stikstof, fijnstof en andere schadelijke stoffen en minder hinder door geluid, geur en grof stof.

2.2 Transitie naar een groen staal-proces

Het optimaliseren van het huidige productieproces heeft zijn grenzen. Om verdere verduurzaming en verbetering van de leefomgeving te realiseren, heeft Tata Steel besloten om het hart van het productieproces helemaal te vernieuwen. Het gebruik van kolen wordt vervangen door duurzame elektriciteit, aardgas en op termijn waterstof. Door de kern van het productieproces aan te pakken, komen er meer mogelijkheden om de emissies naar de omgeving te verminderen.

Met het project Heracless wordt de eerste stap gezet naar staalproductie zonder CO₂-uitstoot. Zo kan Tata Steel in de IJmond blijven bestaan, op een manier die goed is voor het klimaat. Tegelijkertijd neemt de inzet van schroot toe en wordt gewerkt aan een gezondere leefomgeving voor mensen in de regio.

2.3 Nationale en provinciale belangen

Zowel de Rijksoverheid als de provincie Noord-Holland vinden het van economisch en strategisch belang dat de staalproductie in IJmuiden kan blijven bestaan. Wel stellen ze als voorwaarde dat het bedrijf de effecten op de leefomgeving en het klimaat sterk vermindert.

Belangen van de provincie Noord-Holland

In de Omgevingsvisie NH2050 staat de balans tussen economische groei en leefbaarheid centraal. Het provinciale beleid kan worden samengevat als "Er is plaats voor Tata Steel in de IJmond, maar alleen als de staalproductie schoner en duurzamer wordt". Tata Steel is een grote werkgever in de regio en veel andere bedrijven zijn afhankelijk van of verbonden aan Tata Steel. Het bedrijf werkt nauw samen met scholen en opleidingen, zoals technische universiteiten en mbo-instellingen (bijvoorbeeld Techport met een eigen Tata Steel Academy op MBO 3 en 4 niveau). Een toekomstbestendig Tata Steel draagt bij aan de regionale economie.

Een onderzoek van [Oxford Economics](#) in opdracht van Tata Steel, laat zien dat het bedrijf ook indirect werk biedt aan zo'n twintigduizend mensen, bijvoorbeeld bij leveranciers, distributeurs, dienstverleners en bouwbedrijven. Het geld dat hiermee wordt verdiend, stroomt verder door in de economie.

De provincie wil in 2050 klimaatneutraal en circulair zijn. Heracless draagt daaraan bij door een afname van de CO₂ uitstoot van Tata Steel en meer hergebruik van schroot. In het project worden oude installaties vervangen door nieuwe installaties die moeten voldoen aan de best beschikbare technieken (BBT), zodat er minder uitstoot en hinder is naar de omgeving. Dit sluit aan bij het provinciale beleid voor een gezondere leefomgeving, zoals onder meer vastgelegd in het Programma Tata Steel 2024-2030 en in het Programma Gezonde Leefomgeving. In dit MER is onderzocht in hoeverre de emissies en hinder naar de leefomgeving afnemen met Heracless.

De gemeenten in de IJmond benadrukken in de omgevingsvisies het belang van zowel werkgelegenheid als een gezonde leefomgeving. Ze willen hierover in gesprek blijven met bewoners, Tata Steel en de provincie.

Nationale belangen

De Commissie Wijers/Blom heeft verschillende scenario's voor de toekomst van Tata Steel onderzocht. Waaronder de vraag of het noodzakelijk is om de staalindustrie in Nederland te behouden. De conclusie: ja, want Europa is afhankelijk van staal en importeert meer dan het exporteert. Zelf staal maken is belangrijk voor de strategische onafhankelijkheid van Europa, zeker in een wereld met geopolitieke spanningen. Door staal in eigen land te produceren en hergebruiken, blijft de kwaliteit beter onder controle

en is de kans op verstoringen in de aanvoer kleiner. Bovendien wordt voorkomen dat vervuilende productie wordt verplaatst naar andere landen.

De commissie Wijers/Blom stelt ook dat duurzamere staalproductie in Nederland haalbaar is, maar dat er wel betaalbare duurzame energie nodig is. Tata Steel kan als grote energiegebruiker helpen om de markt voor groene waterstof, de uitrol van windenergie op zee en de daarvoor benodigde energie infrastructuur te laten groeien.

In een brief aan de Tweede Kamer van 28 maart 2024 op het rapport van de commissie Wijers/Blom bevestigt het kabinet dat Tata Steel belangrijk is voor de strategische autonomie, werkgelegenheid, innovatie en economie. De transitie naar een groen staal-proces levert een belangrijke bijdrage aan de klimaatdoelen en energietransitie. Het kabinet kiest voor verduurzamingsroute 3 uit het advies van Wijers/Blom. Dat bestaat uit het groen staal-plan van Tata Steel met versnelde emissie- en overlastreductie. Hierover worden momenteel maatwerkafspraken gemaakt.

In 2022 droeg Tata Steel direct € 2,1 miljard bij aan de Nederlandse economie (Oxford Economics). Als ook de toeleveranciers en de uitgaven van medewerkers worden meegerekend, komt dat bedrag op € 4,3 miljard in 2022. Ook leverde het bedrijf bijna € 1 miljard aan belastinginkomsten op. Naast de economische waarde, draagt de staalindustrie ook bij aan kennis en innovatie.

Oxford Economics laat ook zien dat de investeringen die nodig zijn voor de realisatie van Heracless bijdragen aan de Nederlandse economie. Hier profiteren onder andere Nederlandse bouw- en machinebouwbedrijven van. Er zal meer Nederlands schroot worden gebruikt, en de overstap van kolen naar duurzame elektriciteit en op den duur waterstof betekent dat er meer energie lokaal kan worden ingekocht en opgewekt, bijvoorbeeld via windparken op zee.

Waarde voor Europa

De Europese Commissie liet Mario Draghi onderzoek doen naar de toekomst van het Europese concurrentievermogen. In zijn rapport uit 2024 staat dat de Europese zware industrie, zoals staal, altijd voorop heeft gelopen in kwaliteit, innovatie en de toepassing van groene technologieën. Maar sinds de energiecrisis van 2022 is het voor de Europese industrie moeilijker geworden om te concurreren met landen als China en de Verenigde Staten.

Volgens Draghi is de energietransitie van groot belang om Europa economisch sterker en concurrerder te maken. De zware industrie speelt hierin een dubbele rol: ze is verantwoordelijk voor een groot deel van de CO₂-uitstoot, maar tegelijkertijd onmisbaar om de overstap naar een duurzamer energiesysteem mogelijk te maken. Hij adviseert dat Europa en de lidstaten meer financiële steun geven en het gebruik van groene waterstof en CO₂-opslag stimuleren.

2.4 Tata Steel

Tata Steel maakt deel uit van het Indiase moederbedrijf Tata Group. Dit concern vindt dat bedrijven een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben. Dat betekent ook: goed zorgen voor het klimaat. Daarom heeft Tata Group het doel gesteld om in 2045 wereldwijd – dus voor al haar activiteiten in India, Europa en Thailand – CO₂ neutraal te zijn. Dit plan heet Project Aalingana. De ontwikkeling van Heracless is een belangrijke stap om dat doel in IJmuiden te bereiken.

Financiële prikkels om te verduurzamen

In Europa moeten bedrijven betalen voor hun CO₂-uitstoot via het emissiehandelssysteem (ETS) en een nationale CO₂-heffing. Die emissierechten kunnen worden gekocht en verhandeld, maar de emissierechten worden elk jaar schaarser en dus duurder. Dit systeem dwingt bedrijven zo om hun CO₂-uitstoot stap voor stap terug te brengen tot nul in 2057.

Groeiende vraag naar duurzaam staal

Tata Steel ziet dat er steeds meer vraag is naar staal met een lage CO₂-uitstoot. Staal blijft belangrijk in het dagelijks leven, en speelt ook een grote rol in de energietransitie. Denk aan toepassingen zoals zonnepanelen, elektrische auto's, windturbines en warmtepompen.

Veel klanten van Tata Steel – zoals Trivium (verpakkingen), Nestlé (voedingsmiddelen) en autofabrikanten zoals Volvo, Volkswagen en Mercedes – hebben ambitieuze plannen om hun productie te verduurzamen. Door staal te leveren met een lagere CO₂-voetafdruk helpt Tata Steel deze bedrijven om hun klimaatdoelen te halen.

2.5 Bijdrage aan het klimaatbeleid

Het Klimaatakkoord van Parijs uit 2015 vraagt een ingrijpende verandering van de wereldwijde energievoorziening. Ook Nederland moet flink minder broeikasgassen uitstoten voor 2050. Dat is een grote uitdaging, vooral voor sectoren die veel energie gebruiken zoals de staalindustrie.

De staalindustrie is moeilijk te verduurzamen, omdat het maken van staal veel energie kost en traditioneel gebeurt met kolen en ijzererts. Kolen reageren bij hoge temperaturen met zuurstof uit ijzererts, waarbij veel CO₂ vrijkomt. Wereldwijd is de sector verantwoordelijk voor ongeveer 7% van de totale CO₂-uitstoot. Toch is Tata Steel in IJmuiden relatief CO₂-efficiënt. Volgens de internationale staalorganisatie World Steel Association behoort Tata Steel al jaren tot de vijf meest CO₂-efficiënte staalfabrieken (op basis van hoogovens) ter wereld. Met Heracless stapt Tata Steel over van kolen naar duurzame elektriciteit, aardgas en waterstof. Daardoor kan het bedrijf een grote stap zetten in het verminderen van de uitstoot van CO₂.

Klimaatdoelen en het Klimaatakkoord

In De Europese Green Deal is afgesproken dat de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met minstens 55% moet zijn verminderd ten opzichte van 1990. In 2050 moet de Europese Unie helemaal klimaatneutraal zijn. Nederland volgt deze doelen en streeft zelfs naar 60% in 2030. De maatregelen om de klimaatdoelen te halen, staan onder andere in het Klimaatsplan 2025-2035, gebaseerd op het Klimaatakkoord.

Het [online Dashboard Klimaatbeleid](#) geeft informatie over de uitstoot van broeikasgassen in Nederland. In 1990 bedroeg de totale CO₂-uitstoot van Nederland ongeveer 230 miljoen ton. Volgens de cijfers van 2023 is dat gedaald naar 146 miljoen ton. In 2030 moet de uitstoot verder omlaag naar tussen de 109 en 126 miljoen ton. Dit komt neer op een vermindering van 45 tot 52% ten opzichte van 1990.

De Nederlandse industrie moet haar CO₂-uitstoot terugbrengen van 87 miljoen ton in 1990 naar 29 miljoen ton in 2030. In 2023 was de CO₂-uitstoot nog 46 miljoen ton. Tata Steel is op dit moment de grootste industriële uitstoter van Nederland, met jaarlijks 12,6 miljoen ton CO₂ bij het productioniveau dat in het huidige proces als maatgevend wordt genomen (volle capaciteit) en inclusief de uitstoot bij de Vattenfall centrales. Met Heracless wil Tata Steel die jaarlijkse uitstoot met 40% verminderen, ofwel met 5 miljoen ton. Daarmee levert Tata Steel een bijdrage aan het behalen van de Nederlandse klimaatdoelen.

Cluster Energiestrategie en Nationaal Waterstof Programma

Het Rijk werkt samen met industriegebieden, zoals het Noordzeekanaalgebied, om verduurzaming te versnellen. In het Noordzeekanaalgebied speelt Tata Steel een grote rol. De transitie naar een groen staal-proces zorgt voor een grote en stabiele vraag naar waterstof. Daardoor wordt het rendabel om een waterstofnetwerk aan te leggen, waar ook andere bedrijven in de regio van kunnen profiteren. Dit sluit aan bij het Nationaal Waterstof Programma.

Om de industrie in het Noordzeekanaalgebied te verduurzamen, is het belangrijk dat er op tijd voldoende energie- en waterstofinfrastructuur beschikbaar is. In de energiestrategie voor dit gebied, de CES NZKG 2024, zijn de Energiehavens en het CO₂-netwerk aangemerkt als projecten van nationaal belang. Deze plannen maken deel uit van het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK), waarin het ministerie van Klimaat en Groene Groei prioriteit geeft aan belangrijke energie-infrastructuurprojecten tot aan 2035. De uitbreiding van het elektriciteitsnet en de aanleg van een waterstofnetwerk in het Noordzeekanaalgebied hebben de MIEK-status gekregen. Dat betekent dat deze projecten onder regie van de Rijksoverheid worden uitgevoerd, omdat ze essentieel zijn voor het slagen van de energietransitie.

2.6 Bijdrage aan een gezondere leefomgeving

Onderzoeken naar de gezondheid in de IJmond

Er is veel aandacht voor de invloed van Tata Steel op de gezondheid van mensen in de IJmond. Daarom wordt er door verschillende instanties onderzoek gedaan naar hoe gezond het is om in deze regio te wonen. Die onderzoeken gaan over de gezondheid van omwonenden, de stoffen in de lucht (immissie) en op de grond (depositie) en ook over geluid en geur.

In 2023 concludeerde het RIVM dat de wettelijke grenswaarden voor omgevingskwaliteit niet worden overschreden. Maar dat er onder deze wettelijke normen gezondheidsrisico's voor omwonenden optreden door de emissies van het bedrijf. Daarom is in dit MER niet alleen gekeken naar de wettelijke grenswaarden, maar ook naar wat volgens gezondheidsdeskundigen wenselijk is.

Volgens het onderzoek van het RIVM uit 2023 zijn de extra gezondheidsrisico's vooral toe te schrijven aan blootstelling aan fijnstof en stikstofdioxide en aan hinder door neergedaald stof, geur en geluid. De studie laat zien dat de grootste gezondheidswinst kan worden behaald door de uitstoot hiervan te verminderen. Ook is gezondheidswinst te halen door de vermindering van polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) en lood. In dit MER zijn de veranderingen van de luchtkwaliteit en hinder in de leefomgeving in beeld gebracht. Dit staat in Deel D – *Gevolgen voor de gezonde leefomgeving*.

In 2023 onderzocht de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) hoe goed mensen die in de buurt wonen van industriële bedrijven, waaronder Tata Steel, worden beschermd tegen gezondheidseffecten door langdurige of vaak voorkomende blootstelling aan industriële emissies. De OVV wijst erop dat bedrijven een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben om de gezondheid van omwonenden te beschermen tegen schadelijke industriële emissies. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft de aanbevelingen van de OVV verwerkt in de Actieagenda Industrie en Omwonenden.

Sinds 2021 laat de provincie Noord-Holland jaarlijks een onderzoek doen naar het woongenot in de IJmond. Dat wordt uitgevoerd door onderzoeksbureau IPSOS. Daarnaast doen GGD Kennemerland en het RIVM sinds 2009 elke vier jaar onderzoek naar de luchtkwaliteit en de gezondheid van bewoners. Deze en andere onderzoeken naar luchtkwaliteit, depositie, geluid en geur zijn beschreven in Deel D – *Gevolgen voor de gezonde leefomgeving*. Uit deze onderzoeken blijkt dat het woongenot in de IJmond gemiddeld genomen hoog is en vergelijkbaar met de rest van Nederland. Maar mensen in de IJmond maken zich meer zorgen over hun leefomgeving dan mensen in andere delen van het land.

In september 2023 is de Expertgroep Gezondheid IJmond ingesteld door de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat. Deze groep adviseert over de gezondheidseffecten van Tata Steel en de verduurzamingsplannen. De Expertgroep bracht tot het moment van indienen van dit MER twee adviezen uit: Gezondheid Geborgd (februari 2024) en Gezond Groen Staal in de IJmond (oktober 2024). In een Kamerbrief van 6 december 2024 gaf het kabinet aan hoe het de adviezen wil gebruiken om de gezondheidssituatie rond Tata Steel te verbeteren. De aanbevelingen zijn waar relevant meegenomen in dit MER.

Wat Tata Steel doet om de leefomgeving te verbeteren

Tata Steel begrijpt dat er zorgen en wantrouwen leven in de omgeving. Het bedrijf wil een goede buur zijn en zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Daarom werkt Tata Steel niet alleen aan het verduurzamen van de staalproductie, maar ook aan het verbeteren van de leefomgeving.

Tata Steel onderzoekt klachten en meldingen die binnenkomen via het meldpunt van de Omgevingsdienst NZKG en via het eigen meldpunt. Op en rond het terrein staan eNoses (elektronische neuzen) en microfoons die helpen om de bron van geur- en geluidsklachten op te sporen. Als duidelijk is waar de overlast vandaan komt, wordt contact opgenomen met de betreffende installatie om de oorzaak op te lossen.

Het bedrijf wil zo open mogelijk zijn over wat het doet en welke stoffen worden uitgestoten. Op de website van Tata Steel staat het programma Roadmap. Daarin staat welke maatregelen worden genomen, hoe het ermee staat en er is een interactieve kaart en een dashboard beschikbaar. Ook de elektronische milieujaarverslagen staan op de website van Tata Steel.

Programma Gezonde Leefomgeving en Programma Tata Steel 2024-2030

Verbeteren van de leefomgeving is voor de provincie Noord-Holland een voorwaarde voor de realisatie van Heracless. Tata Steel moet aantonen dat het de best beschikbare technieken gebruikt, voldoet aan alle relevante normen en de uitstoot van schadelijke stoffen zoveel mogelijk beperkt. Deze punten zijn meegenomen in het MER.

Het Programma Gezonde Leefomgeving van de provincie richt zich op het terugdringen van schadelijke stoffen in lucht, bodem en water, en het beperken van geluid en geur. De provincie wil in elk geval voldoen aan de wettelijke normen, maar streeft er ook naar om sneller de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) te halen.

In het Programma Tata Steel 2024-2030 streven de provincie en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen samen om negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid te verminderen. Het programma bevat maatregelen voor de korte termijn (periode 2024-2026) en de lange termijn (2030 en verder). De focus ligt op onderwerpen waar de meeste gezondheidswinst te behalen is, zoals fijnstof, stikstofoxiden, geur, grof stof, geluid, gevaarlijke stoffen, veiligheid en bodemverontreiniging. De aanpak bestaat uit strenger toezicht, aangescherpte vergunningen en voortdurend onderzoek naar de gezondheid en de leefomgeving.

Omgevingswet

De Omgevingswet, die sinds 2024 geldt, stelt dat iedereen – overheid, bedrijven en burgers – verantwoordelijk is voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Dat is de algemene zorgplicht (artikelen 1.6 en 1.7 Ow). In het projectbesluit van Heracless (zie Hoofdstuk 4) zal onder andere in beeld moeten worden gebracht wat de gevolgen zijn voor de gezonde leefomgeving (artikel 2.1 Ow).

Naast gezondheid zijn ook onder andere lucht, water, bodem en natuur onderdeel van de fysieke leefomgeving. De wet beschermt plant- en diersoorten en natuurgebieden, zoals Natura 2000. En de wet zorgt ervoor dat de waterkwaliteit en waterkwantiteit worden bewaakt volgens de kaders van de Europese Kaderrichtlijn Water. In Deel C – *Milieueffecten* is in beeld gebracht wat de effecten zijn op deze aspecten.

De wet benadrukt ook het belang van participatie. Uit de participatiereacties van Heracless (zie het Participatieverslag) volgt dat mensen willen weten welke stoffen er vrijkomen door Heracless, of die schadelijk zijn, en wat er verandert op het gebied van geluid en geur. Deze informatie is opgenomen in Deel D van het MER – *Gevolgen voor de gezonde leefomgeving*.

Beleid voor industriële emissies en luchtkwaliteit

In de Europese Green Deal is afgesproken dat er in 2050 geen schadelijke vervuiling meer mag zijn. Dat betekent dat lucht-, water- en bodemvervuiling moet worden teruggebracht tot een niveau dat geen schade meer veroorzaakt aan mens en natuur. Naar aanleiding van de Green Deal zijn de Europese richtlijnen voor industriële emissies en luchtkwaliteit aangescherpt. Bedrijven moeten de strengst mogelijke emissieniveaus hanteren en de best beschikbare technieken (BBT) gebruiken. De nieuwe luchtkwaliteitsnormen sluiten beter aan bij de gezondheidsadviezen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) uit 2021.

In Nederland zijn de Europese Richtlijnen voor industriële emissies en luchtkwaliteit voornamelijk geïmplementeerd in het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit kwaliteit leefomgeving. De nieuwe EU-luchtkwaliteitsnormen voor 2030 zijn daar nog niet in opgenomen. Nederland werkt aan een betere luchtkwaliteit via het Schone Lucht Akkoord. De provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten hebben dit akkoord ondertekend. Het doel van het Schone Lucht Akkoord is om in 2030 de WHO-advieswaarden van 2005 te halen voor fijnstof en stikstofdioxide.

Overige hinderaspecten

Geluid, geur en stof worden op lokaal niveau geregeld via de Omgevingsplannen van gemeenten en de vergunningen van Tata Steel.

2.7 Bijdrage aan de circulaire economie

Nationaal Programma Circulaire Economie en provinciaal beleid

In een circulaire economie wordt afval zoveel mogelijk voorkomen en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt. Europa werkt hieraan via de Green Deal en in Nederland zijn de doelen vastgelegd in het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE). Het doel is om in 2030 de helft minder metalen, mineralen en fossiele grondstoffen te gebruiken. In 2050 wil Nederland volledig circulair zijn. De provincie Noord-Holland sluit zich hierbij aan en wil dat in 2030 minstens de helft van alle gebruikte grondstoffen bestaat uit hergebruikt materiaal.

Het NPCE noemt vier manieren om slimmer met grondstoffen om te gaan: minder grondstoffen gebruiken, grondstoffen vervangen door duurzame alternatieven, producten langer gebruiken en materialen beter recyclen. Tata Steel past al deze strategieën toe. Het bedrijf werkt zo efficiënt mogelijk met grondstoffen, beperkt afval en houdt materialen en energie zo lang mogelijk in de kringloop. Dit gebeurt niet alleen in het eigen productieproces, zoals hieronder beschreven, maar ook via onderzoek. Bijvoorbeeld naar sterker staal, zodat minder materiaal nodig is voor dezelfde sterkte, en naar technieken die de levensduur verlengen door staal beter te beschermen tegen corrosie. Deze onderzoeken worden in dit MER niet verder behandeld, omdat Heracless hier geen directe betrokkenheid bij heeft. De nadruk ligt daarom op het gebruik van schroot in het productieproces en het hergebruik van rest- en bijproducten.

Gebruik van schroot in de staalproductie

Staal is een materiaal dat goed hergebruikt kan worden. In het huidige productieproces worden vooral ijzererts, steenkool en hulpstoffen zoals kalksteen en dolomiet gebruikt. Deze primaire grondstoffen kunnen voor een deel worden vervangen door schroot. Het aandeel schroot in het huidige productieproces is ongeveer 20%. Dat schroot komt deels uit de eigen fabrieken (zoals snijverliezen) en deels van buiten, bijvoorbeeld van ontmantelde schepen, gebouwen, windmolens, treinrails, blikjes en huishoudelijk afval.

Schroot wordt ingezet in de Oxystaalfabriek, waar het gemengd wordt met vloeibaar ruwijzer uit de Hoogovens. Verhoging van het schrootpercentage in het huidige proces is maar beperkt mogelijk.

Met de nieuwe EAF-installatie kan Tata Steel straks meer schroot verwerken. Daardoor gaat het aandeel schroot met Heracless omhoog naar circa 30%. In het MER zijn ook de effecten van andere percentages schrootinzet onderzocht.

Hergebruik van rest- en bijproducten

Bij de productie van staal ontstaan ook rest- en bijproducten. In het huidige productieproces wordt ongeveer 97% daarvan hergebruikt. Een deel wordt opnieuw gebruikt in het eigen productieproces, de rest wordt verkocht of op een nuttige manier verwerkt. Denk aan het hergebruik van slak, stof, olie en gassen.

Materialen die nog waarde hebben, zoals ijzer, kalk of koolstof, worden teruggewonnen en opnieuw ingezet als grondstof voor de Sinterfabriek. Sommige bijproducten worden verkocht aan andere bedrijven. Zo gebruikt het naastgelegen Heidelberg Materials (voorheen ENCI) een deel van het hoogovenslak van Tata Steel om cement te maken. Andere soorten slak kunnen worden verwerkt tot bouw materiaal.

Ook olie die vrijkomt in het productieproces wordt opgevangen, gezuiverd en opnieuw gebruikt. Gassen zoals hoogovengas, kookgas en oxygas worden gebruikt als brandstof in de Tata Steel-fabrieken en in de energiecentrales van Vattenfall. Warmte uit de rookgassen wordt opnieuw gebruikt om lucht voor verbranding op te warmen.

In het ontwerp van Heracless is het hergebruik van rest- en bijproducten zoveel mogelijk meegenomen. Omdat Heracless zorgt voor minder hoogovengas, oxygas en kookgas, is in het MER onderzocht hoe de energiecentrales van Vattenfall daarop kunnen worden ingezet.

De hoeveelheid en samenstelling van slakken veranderen door Heracless. Tata Steel onderzoekt hoe slak het best verwerkt kan worden. Ook wordt onderzocht hoe restwarmte beter benut kan worden. In het MER is beschreven welke kansen deze optimalisaties bieden om de kringloop verder te sluiten en de circulaire economie te versterken.

3 Ambities en Doelen

Tata Steel werkt stapsgewijs naar een CO₂ neutrale staalproductie in 2045. In dit hoofdstuk is uitgelegd hoe de staalproductie er in 2045 uitziet en welke stappen Tata Steel wil nemen om dit te bereiken. 2030 is een belangrijke tussenstap. Dan moeten Heraclless en andere maatregelen samen zorgen voor 40% CO₂-emissiereductie, een verbetering van de leefomgeving en een toename van het hergebruik van schroot.

3.1 Toekomstperspectief 2045

Het is 2045 en Tata Steel in IJmuiden produceert volledig CO₂-neutraal staal. Wat betekent dat precies? De kern van de staalproductie is nog steeds aanwezig – er wordt nog altijd hoogwaardig staal gemaakt, geschikt voor bestaande én mogelijk nieuwe markten. De manier waarop dat gebeurt, is echter ingrijpend veranderd.

De traditionele hoogovens op kolen zijn vervangen door moderne installaties: DRI-fabrieken die gebruikmaken van waterstof en elektrische smeltovens. De smeltovens draaien op duurzame elektriciteit, grotendeels opgewerkt door windparken op de Noordzee. De benodigde waterstof wordt geleverd via het waterstofnetwerk in het Noordzeekanaalgebied. Deze samenwerking versterkt de regionale energietransitie en maakt efficiënte inzet van duurzame bronnen mogelijk.

Ook het terrein zelf is aangepast: installaties zijn waar mogelijk overdekt of ingebouwd, en grondstoffenopslagen zijn overkapt of afgeschermd. Schroot wordt op grote schaal ingezet als grondstof voor nieuw staal. Daarnaast worden rest- en bijproducten, evenals energie en warmte, hergebruikt in het productieproces of nuttig toegepast door andere bedrijven.

De uitstoot van stoffen naar de omgeving is sterk verminderd. Waar nog emissies plaatsvinden, worden deze zoveel mogelijk gewassen en gefilterd. Daarmee wordt gestreefd naar een minimale impact op de leefomgeving. Wat 'minimale impact' precies betekent, is echter geen vaststaand gegeven. Dit begrip ontwikkelt zich in de tijd en vraagt om een blijvende dialoog tussen Tata Steel, wetenschappers, omwonenden en het bevoegd gezag in combinatie met voortschrijdende technische mogelijkheden.

Omdat het doel voor 2045 nog niet scherp kan worden geformuleerd, is het belangrijk om gezamenlijk te blijven verkennen wat een gezonde leefomgeving inhoudt en hoe Tata Steel daaraan kan bijdragen.

Tata Steels ambities voor 2045 zijn:

Tabel 3.1. Overzicht ambities Tata Steel voor 2045

	Ambitie 2045
Groen	CO ₂ -neutraal produceren
Circulair	50% aandeel schroot in grondstoffen
Schoner	Impact op de leefomgeving minimaliseren

3.2 Stapsgewijze aanpak

Om bij het eindbeeld in 2045 te komen, zijn ingrijpende veranderingen nodig op het terrein van Tata Steel. De huidige manier van staal maken zorgt nog voor veel uitstoot van CO₂. Daarom werkt Tata Steel aan een transitie die stapsgewijs verloopt en langs twee sporen wordt uitgevoerd.

Het eerste spoor richt zich op het doorlopend verbeteren van bestaande installaties en processen. Deze maatregelen zijn vooral bedoeld om de luchtkwaliteit te verbeteren en hinder door geluid, geur en grof stof te verminderen. Ook werkt Tata Steel aan het terugdringen van zeer zorgwekkende stoffen en verbeteringen op het gebied van water, energie, reststromen en afval. Dit is een continu proces van optimalisatie.

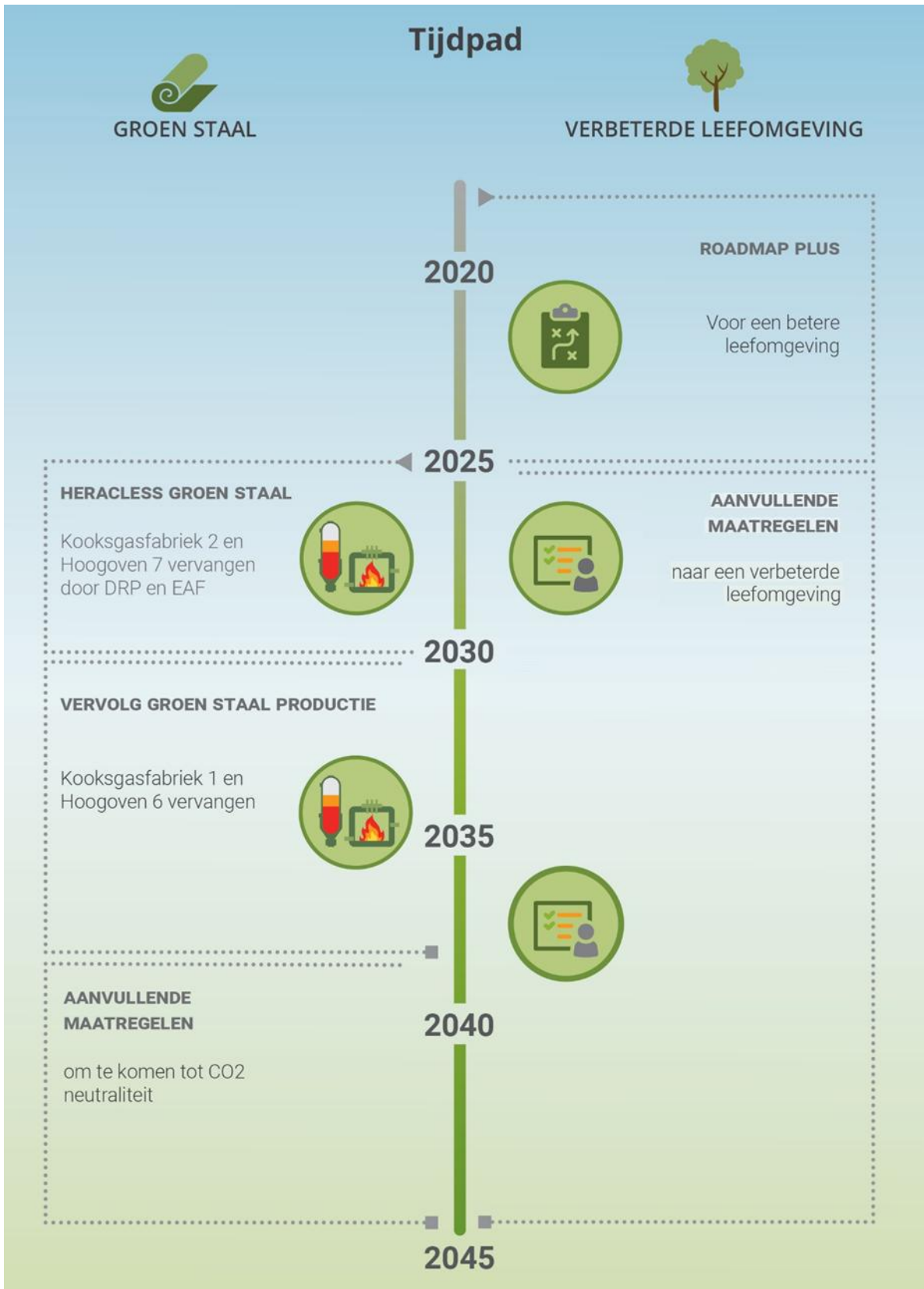
Het tweede spoor is de overstap van hoogovens naar DRI-technologie. Heracless vormt hierin de eerste stap. Kooks- en gasfabriek 2 en Hoogoven 7 worden vervangen door een DRI-fabriek die ijzer reduceert met aardgas en waterstof, en een elektrische smeltoven die het ijzer en schroot smelt. Nadat deze fabrieken operationeel zijn, zullen ook Kooks- en gasfabriek 1 en Hoogoven 6 in de volgende fase worden vervangen. Dit leidt tot een sterke vermindering van de CO₂-uitstoot, een toename van het hergebruik van schroot en minder emissies naar de leefomgeving.

Tata Steel moet staal blijven produceren en verkopen om de overstap naar een duurzamer staalproductieproces te kunnen financieren. Daarom gebeurt dit in enkele stappen. De werkzaamheden worden zorgvuldig ingepast op het terrein en aangesloten op de bestaande productielijnen.

De stapsgewijze aanpak maakt het mogelijk om te leren, te innoveren en nieuwe technieken toe te passen. De R&D afdeling van Tata Steel doet voortdurend onderzoek naar nieuwe technologieën voor staalproductie, CO₂-reductie, energie-efficiëntie, watergebruik, circulariteit en innovatieve staalsoorten voor onder andere de auto- en verpakkingsindustrie. Internationaal volgen de ontwikkelingen elkaar snel op. Tata Steel participeert actief en past nieuwe inzichten toe waar mogelijk.

In de komende jaren is er nog niet voldoende hernieuwbare energie beschikbaar in het Noordzeekanaalgebied. Daarom start de DRI-productie op aardgas, mogelijk in combinatie met ondergrondse opslag van CO₂ onder de Noordzee. Zodra er voldoende waterstof beschikbaar is, wordt deze ingezet in het productieproces. De DRI-fabriek is flexibel en kan draaien op zowel aardgas als waterstof.

De Nederlandse energievoorziening wordt snel groener, onder andere door wind- en zonne-energie en internationale elektriciteitsverbindingen (interconnecties). Volgens de [planning van de aanvullende routekaart windenergie op zee](#) zal er in 2032 meer dan 21 gigawatt aan windenergie op zee beschikbaar zijn. Heracless heeft ongeveer 10% van die capaciteit nodig voor directe elektriciteit en de productie van waterstof. De verwachting is dat deze energiebehoefte op een duurzame manier kan worden ingevuld.

Figuur 3-1. Tijdpad en stappenplan naar een groen, schoner en circulaire staalproductie in 2045

3.3 Doelen voor 2030

Het jaar 2030 is een belangrijke mijlpaal op weg naar het eindbeeld van 2045. Tegen die tijd moeten de eerste grote verbeteringen zichtbaar zijn. Met Heracless en verdere verbeteringen in het bestaande productieproces wil Tata Steel zorgen voor merkbare vooruitgang in de leefomgeving én een forse vermindering van de CO₂-uitstoot.

De doelen voor 2030 zijn:

- 40% minder CO₂-uitstoot: dat is per jaar zo'n 5 miljoen ton minder dan in het huidige productieproces.
- Meer hergebruik van schroot: het aandeel stijgt gemiddeld naar zo'n 30%.
- Verbetering van de luchtkwaliteit door minder uitstoot van fijnstof, stikstofdioxide en andere stoffen.
- Vermindering van de geluidsbelasting, geur en grof stof in de leefomgeving.

Samen vormen deze doelen een realistische en betekenisvolle stap richting 2045. In Deel E – *Kaders voor de besluitvorming* is op basis van de milieuonderzoeken bepaald hoe Heracless aan deze doelen bijdraagt. Er is gekeken naar de impact op het klimaat, de circulaire economie en de gezonde leefomgeving. Ook is beschreven hoe deze bijdragen aansluiten bij beleid van de provincie en de Rijksoverheid. Waar nodig is aangegeven welke aanvullende maatregelen nodig zijn om de gestelde doelen te kunnen behalen.

Tata Steels doelen voor 2030 zijn:

Tabel 3.2. Overzicht doelen Tata Steel voor 2030

	Doelen 2030
Groen	40% CO ₂ -emissiereductie. Dat is 5 miljoen ton per jaar ten opzichte van de CO ₂ -uitstoot bij het maatgevend productieniveau voor de huidige situatie (volle capaciteit), inclusief uitstoot bij Vattenfall-centrales. De totale uitstoot komt daarmee op maximaal 7,6 miljoen ton per jaar
	Bijdrage aan de regionale energietransitie
Circulair	Verhogen aandeel schroot van 20% tot 30% om het gebruik van primaire grondstoffen te beperken
	Hoogwaardige verwerking van afvalstromen via hergebruik, terugwinning en nuttige toepassing van bijproducten
Schoner	Verminderen emissies fijnstof, stikstofdioxide en andere stoffen (waaronder zeer zorgwekkende stoffen) om bij te dragen aan de luchtkwaliteitsnormen in de IJmond
	Beperken grof stof, geluidsbelasting (inclusief piek-, tonaal-, impuls-, laagfrequent geluid) en geur in de leefomgeving

4 Projectbesluit en vergunningen

Voordat het project kan starten, moeten verschillende bevoegde gezagen, onder coördinatie van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, eerst een besluit nemen over het projectbesluit en de benodigde vergunningen. In het projectbesluit wordt vastgelegd waar de installaties mogen komen. Daarnaast zijn er vergunningen nodig voor de bouw en het gebruik van de nieuwe installaties.

4.1 Projectprocedure onder de Omgevingswet: projectbesluit

Op 24 november 2022 vroeg Tata Steel de provincie Noord-Holland om voor Heracless een projectbesluit voor te bereiden en dit gecoördineerd in procedure te brengen samen met de belangrijkste benodigde vergunningen. In een brief van 14 december 2022 gaf de provincie aan dat ze in beginsel bereid was om voor Heracless de projectprocedure toe te passen.

Project van publiek en provinciaal belang

Een projectbesluit is een instrument onder de Omgevingswet waarmee provincies complexe projecten ruimtelijk mogelijk kunnen maken. Dit kan alleen als het project van provinciaal belang is. Zoals beschreven in Hoofdstuk 2 past Heracless bij de ambities van de Omgevingsvisie NH2050, zoals een gezondere leefomgeving, CO₂-reductie en economische groei. Het project richt zich op de energietransitie, circulariteit en draagt bij aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. Een toekomstbestendig, schoner en duurzamer Tata Steel zorgt voor een betere concurrentiepositie en behoud van werkgelegenheid in de IJmond. Dit is in lijn met nationale en provinciale doelstellingen en met de ambities en doelen van Tata Steel. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland streven er daarom naar het project via een projectbesluit mogelijk maken, binnen de kaders van geldende wet- en regelgeving.

Projectprocedure

Voor het vaststellen van een projectbesluit geldt de projectprocedure van de Omgevingswet. Op 21 maart 2023 gaf Gedeputeerde Staten van Noord-Holland groen licht voor de projectprocedure. De Notitie Voornemen en het eerste Participatieplan werden gepubliceerd, waarmee de projectprocedure startte. Van 22 maart tot 3 mei 2023 kon iedereen mogelijke oplossingen aandragen of reageren op het Participatieplan. Op basis van de reacties zijn de plannen aangepast. Op 7 november 2023 zijn aangepaste versies van de Notitie Voornemen en het Participatieplan gepubliceerd. Hierop kon iedereen weer reageren in de periode van 8 november tot 8 december 2023.

Tijdens de verkenningsfase zijn mogelijke oplossingen onderzocht. Tata Steel werkt het plan ten behoeve van het projectbesluit uit en doorloopt de milieueffectrapportage-procedure. De resultaten van de verkenning vormen de basis voor het ontwerp-projectbesluit, waarin staat hoe het project eruit zal zien en welke maatregelen en voorzieningen voor de leefomgeving worden genomen om het project te realiseren.

Bevoegd gezag en coördinatie

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland is bevoegd gezag voor het projectbesluit en voor het afgeven van een groot deel van de benodigde vergunningen. Ook zijn er vergunningen nodig van andere bevoegde gezagen, zoals Rijkswaterstaat.

Het projectbesluit wordt gebruikt als coördinerend besluit voor de vergunningaanvragen en Gedeputeerde Staten van Noord-Holland treedt op als coördinerend bevoegd gezag. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (NZKG) coördineert de besluitvorming rondom de vergunningen, namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

Projectbesluit voor aanpassing van de omgevingsplannen

Heracless wordt ontwikkeld op het bedrijventerrein van Tata Steel, dat ligt in de gemeenten Velsen, Beverwijk en Heemskerk. De oude bestemmingsplannen maken deel uit van de omgevingsplannen van deze gemeenten. Er zijn daarom drie relevante bestemmingsplannen: gemeente Velsen d.d. 22 november 2012, gemeente Beverwijk d.d. 13 maart 2013, en gemeente Heemskerk d.d. 29 november 2012. Deze bestemmingsplannen (nu omgevingsplannen) zijn voor wat betreft opzet en inhoud op elkaar afgestemd. In een omgevingsplan staan algemene regels van de gemeente voor de fysieke leefomgeving. Op grond daarvan kunnen bijvoorbeeld omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten worden verleend.

Heracless past binnen de gebruiksmogelijkheden voor staalproductie, maar er zijn enkele strijdigheden ten aanzien van specifieke gebruiksregels en bouwhoogtes. De DRI-fabriek en de EAF-installatie zijn nieuwe risicovolle activiteiten die niet direct zijn toegestaan op basis van de specifieke gebruiksregels. En de bouwhoogte van de nieuwe DRI-fabriek van ongeveer 145 meter is strijdig met de bouwregels uit het omgevingsplan van de gemeente Velsen, want op de beoogde locatie is een hoogte van 60 meter toegestaan. Daarnaast wordt een betoncentrale in gebruik genomen voor de bouwfase van Heracless die ook ruimtelijk moet worden ingepast.

Met het projectbesluit worden de gebruiksregels en bouwhoogtes aangepast voor Heracless, zonder dat hiervoor aparte procedures bij de gemeenten nodig zijn. De gemeenten moeten de relevante delen uit het projectbesluit uiteindelijk in het omgevingsplan verwerken, dus het omgevingsplan wordt op termijn aangepast aan het projectbesluit.

Er gelden geen beperkingen en er zijn geen andere strijdigheden geconstateerd met andere ruimtelijke plannen en andere direct werkende ruimtelijke regelgeving. Daarbij is gekeken naar de Rijksinpassingsplannen in het kader van wind op zee, paraplubestemmingsplannen, Besluit kwaliteit leefomgeving, beperkingen vanwege luchtvaart, Omgevingsverordening provincie Noord-Holland (Omgevingsverordening NH2022) en waterbelangen.

4.2 Vergunningen

Omgevingsvergunningen

Voor Heracless zijn vergunningen nodig op grond van de Omgevingswet. Tata Steel is initiatiefnemer en aanvrager van de vergunningen. De omgevingsvergunningen voor onder andere milieubelastende activiteiten, aanleg- en bouwactiviteiten en wateractiviteiten worden als uitvoeringsbesluiten van het projectbesluit genomen. Het projectbesluit maakt de uitvoeringsbesluiten mogelijk.

De omgevingsvergunningen worden aangevraagd voor de installaties van Heracless en de andere veranderingen op het Tata Steel-terrein die hiermee verband houden. Voor activiteiten die niet veranderen blijven de huidige vergunningen gelden.

Door Heracless vinden ook bij ander partijen wijzigingen plaats in activiteiten en productieprocessen, zoals bij Harsco, Pelt en Hooykaas, Linde Gas, Heidelberg Materials, Vattenfall en Gasunie. Deze ketenpartners zijn verantwoordelijk voor de eigen vergunningen. Daar waar nodig zullen die aangepast moeten worden.

Coördinatie

Omgevingsdienst NZKG is namens Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland bevoegd gezag voor de vergunningen voor milieubelastende activiteiten. Rijkswaterstaat is namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat bevoegd gezag voor de vergunningen voor directe lozingen op water en de

inname van water en diverse waterbeperkingsgebieden. Voor het waterbeheer is het waterschap Hollands Noorderkwartier bevoegd gezag.

De Omgevingsdienst NZKG coördineert de vergunningverlening namens Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland. Deze coördinatie zorgt ervoor dat de procedures goed op elkaar worden afgestemd, ook met andere bevoegde gezagen. Hierdoor kunnen participatie, zienswijzen en eventueel beroep tegen verschillende besluiten gelijktijdig plaatsvinden.

Clustering van vergunningaanvragen

De vergunningen worden in clusters (mandjes) aangevraagd. De volgende mandjes zijn voorzien:

1. a. Projectbesluit.
b. In mandje 1b komen de aanvragen voor het beschikbaar maken van de werkterreinen.
2. In mandje 2 volgen de bouwaanvragen voor nieuwe installaties.
3. In het derde mandje komen de aanvragen voor de ingebruikname van de nieuwe installaties.

Bouw- en milieuactiviteiten worden gescheiden, zodat de bouw alvast kan beginnen. De vergunningen voor de milieuactiviteiten zijn nodig voor de ingebruikname van nieuwe installaties.

Omgevingsvergunning voor Natura 2000 activiteit

De omgevingsvergunning voor Natura 2000 activiteit wordt apart aangevraagd en heeft betrekking op alle activiteiten van Tata Steel, waaronder Heracleus. In het MER is met stikstofberekeningen de impact van Heracleus op Natura 2000-gebieden in beeld gebracht.

4.3 Participatieproces

Voor het projectbesluit, de vergunningaanvragen en de milieueffectrapportage is het belangrijk dat belanghebbenden op de juiste manier worden betrokken. Op 22 maart 2023 is samen met de Notitie Voornemen ook het Participatieplan gepubliceerd. Dit plan beschrijft hoe belanghebbenden worden betrokken. Belanghebbenden konden reageren op het participatieplan, zowel via e-mail als mondeling tijdens participatiebijeenkomsten. Mede op basis van deze reacties is op 7 november 2023 een gewijzigd Participatieplan gepubliceerd, waarop belanghebbenden opnieuw konden reageren. Dit plan was onderdeel van het besluit door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland in het kader van de projectprocedure.

Participatieverslag

De uitvoering en resultaten van de participatie zijn vastgelegd in het Participatieverslag. Er zijn drie versies van dit verslag uitgebracht:

1. De eerste versie (20 juli 2023) beschrijft de participatie op basis van de stukken van 22 maart 2023 en geeft antwoord op de participatiereacties.
2. De tweede versie (24 januari 2024) vult de eerste versie aan met participatie op basis van de stukken van 7 november 2023.
3. De derde versie is als bijlage bijgevoegd en gaat in op de participatie die heeft plaatsgevonden tot aan het indienen van het MER, hierin staat ook een evaluatie van het participatietraject tot nu toe en een doorkijk naar het vervolg.

Participatieactiviteiten

Er zijn verschillende activiteiten georganiseerd, zoals bijeenkomsten in Beverwijk, Heemskerk, Wijk aan Zee en Velsen Zuid, waar belanghebbenden vragen konden stellen en hun zorgen konden uiten. Daarnaast waren er focusgesprekken over techniek, participatie en gezondheid. Tata Steel nam ook deel aan andere activiteiten, zoals podcasts en informatiebijeenkomsten.

Belangrijke thema's en reacties

De belangrijke thema's die tijdens de participatie aan de orde kwamen waren alternatieve technieken en hun milieueffecten, de impact op de gezondheid, en de behoefte aan meer transparantie en betrokkenheid van jongeren en gemeenten. Als resultaat van de participatie zijn de plannen aangepast, zoals de keuze voor de DRI-fabriek en de EAF-installatie. Ook de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en het Milieueffectrapport (MER) zijn mede opgesteld met input van belanghebbenden, met aandacht voor gezondheid, monitoring en geluidsoverlast. Tata Steel heeft toegezegd het participatieproces te blijven evalueren en verbeteren door tussentijdse evaluaties en feedback te verzamelen.

5 Mer-procedure bij de besluitvorming

Om het milieubelang goed mee te nemen bij de besluitvorming over het projectbesluit en de vergunningen, is de milieueffectrapportage (mer) procedure doorlopen. Deze procedure bestaat uit een aantal wettelijke stappen, waaronder het opstellen van het Milieueffectrapport (MER). In dit hoofdstuk is uitgelegd welke stappen zijn doorlopen en welke vervolgstappen er na de publicatie van het MER volgen.

5.1 Waarom een mer-procedure

De Omgevingswet schrijft voor dat voor projecten met mogelijk aanzienlijke milieueffecten een milieueffectrapportage-procedure (mer) moet worden doorlopen. Deze procedure is bedoeld als voorbereiding op besluiten, zoals een projectbesluit en vergunningen. Het doel van de mer-procedure is om het milieubelang volwaardig mee te nemen in de besluitvorming.

Voor de voorbereiding van een projectbesluit geldt mogelijk een project-mer-plicht of project-mer-beoordelingsplicht. Dit is geregeld in artikel 11.6, derde lid, van het Omgevingsbesluit. Volgens de wetgever is het projectbesluit in dat geval altijd het relevante besluit voor de mer-(beoordelings)plicht, ook als er andere besluiten in datzelfde artikel worden genoemd.

Of een project onder de project-mer-plicht of de project-mer-beoordelingsplicht valt, is af te leiden uit bijlage V van het Omgevingsbesluit (zoals genoemd in artikel 16.43, eerste lid, van de Omgevingswet en artikel 11.6 van het Omgevingsbesluit). Projecten in kolom 2 van bijlage V vallen onder de project-mer-plicht: hiervoor moet altijd een milieueffectrapport worden opgesteld. Projecten in kolom 3 vallen onder de mer-beoordelingsplicht: het bevoegd gezag beoordeelt dan of een milieueffectrapport nodig is. In Tabel 5.1 is aangegeven welke categorieën uit bijlage V van toepassing zijn op het project Heracless.

Tabel 5.1. Overzicht categorieën uit bijlage V van het Omgevingsbesluit die van toepassing zijn op Heracless*

Categorie	Omschrijving	Mer-plicht (kolom 2 bijlage V)	Mer-beoordelingsplicht (kolom 3 bijlage V)
D1	Geïntegreerde hoogovenbedrijven voor de productie van ruwijzer en staal		Wijziging
D3	Installaties voor de productie van ruwijzer of staal		Oprichting
D5	Smelterijen van ferro-metalen		Oprichting
I1	Installaties voor het afvangen van CO ₂ -stromen voor geologische opslag op grond van richtlijn geologische opslag van kooldioxide	Totale jaarlijkse afvang van 1,5 miljoen ton of meer **	Oprichting
L5	Opslag van schroot met inbegrip van autowrakken		Oprichting, wijziging of uitbreiding

* Grote infrastructurele projecten waarvoor een zelfstandige mer-(beoordelings)plicht geldt buiten het terrein van Tata Steel, zoals de aanleg van de Nederlandse waterstofinfrastructuur of het transport en de opslag van CO₂ in lege gasvelden onder de Noordzee maken geen deel uit van Heracless.

** Bij Heracless gaat het om een afvang van minder dan 1,5 miljoen ton en daarom is de mer-plicht niet van toepassing.

Verscheidende activiteiten binnen het Heracless-project zijn volgens bijlage V van het Omgevingsbesluit mer-beoordelingsplichtig. Het doel van een mer-beoordeling is om vast te stellen of er belangrijke nadelige milieugevolgen te verwachten zijn, die aanleiding geven om de volledige mer-procedure te doorlopen. Hoewel de activiteiten in eerste instantie onder de mer-beoordelingsplicht vallen, is ervoor gekozen om voor het projectbesluit direct de volledige mer-procedure te volgen. Daarom is voor het hele project een milieueffectrapport (MER) opgesteld. In dit MER zijn de milieueffecten van Heracless

systematisch beschreven en beoordeeld. Daarbij is ook specifiek gekeken naar de gevolgen voor de gezonde leefomgeving.

De mer-procedure bestaat uit een aantal wettelijk voorgeschreven stappen. Voor Heracless is daarnaast een extra tussentijds advies van de Commissie mer opgenomen. In Figuur 5-1 op de volgende bladzijde zijn de stappen van de mer-procedure voor Heracless schematisch weergegeven. In de volgende paragrafen is uitgelegd welke stappen zijn doorlopen en welke vervolgstappen volgen na publicatie van het MER.

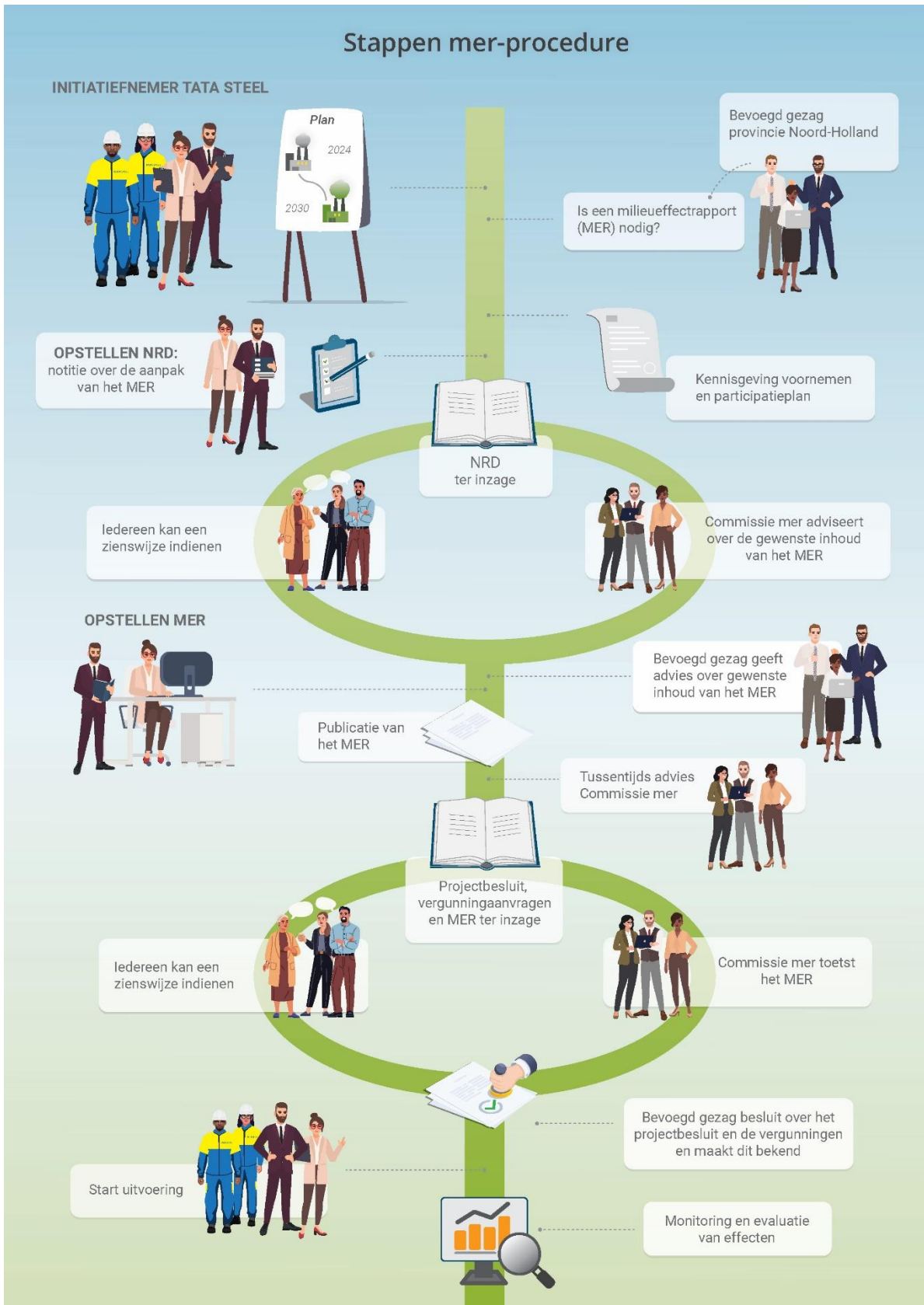
5.2 Verschil tussen het MER en de vergunningaanvragen

Zoals beschreven in Hoofdstuk 4 wordt het MER samen met de aanvraag voor het Projectbesluit ingediend. De benodigde vergunningen worden in mandjes aangevraagd. De vergunningen voor de bouw en het gebruik van de installaties volgen ongeveer een jaar later. Tegen die tijd is er meer informatie beschikbaar over de uitvoering en de nieuwe situatie.

Het MER onderzoekt de mogelijke gevolgen van het project voor het milieu en de gezonde leefomgeving, voordat het project wordt uitgevoerd. Omdat de ontwerpen op dat moment nog niet volledig zijn uitgewerkt, is in de onderzoeken gewerkt met onderbouwde aannames. Er zijn modellen gebruikt om de effecten te berekenen, op basis van maatgevende productiecapaciteit en aannames voor de prestaties van nieuwe installaties op basis van garantiewaarden van de leveranciers, of praktijkwaarden als die beschikbaar zijn. In het MER zijn verschillende scenario's bekeken: wat gebeurt er als het project doorgaat, wat als het niet doorgaat en welke alternatieven of varianten zijn er mogelijk? Het doel is om besluitvormers en belanghebbenden inzicht te geven in de milieueffecten van het project.

Terwijl de mer-procedure verder loopt, werkt Tata Steel de plannen uit tot het detailniveau dat nodig is voor de vergunningaanvragen. Deze aanvragen volgen later, wanneer er meer duidelijkheid is over de uitvoering van het project.

Een vergunningaanvraag is een juridisch document waarin Tata Steel toestemming vraagt om bepaalde activiteiten uit te voeren, zoals de bouw of het gebruik van installaties. In deze aanvragen zijn de plannen verder uitgewerkt en wordt een specifieke productiecapaciteit voor de betreffende installatie aangevraagd. De vergunningaanvraag bevat een technische beschrijving van wat er precies gebouwd wordt of gedaan gaat worden, welke maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken, en een samenvatting van de resultaten van het MER. Het is een officieel verzoek aan de overheid waarin Tata Steel aangeeft wat zij wil gaan doen en hoe dit op een veilige en verantwoorde manier gebeurt.

Figuur 5-1. Stappen van de mer-procedure voor Heracless

5.3 Wat voorafging aan de publicatie van dit MER

In maart 2023 zijn de eerste stappen gezet in de besluitvormingsprocedures voor Heracless. Toen is ook vastgelegd dat participatie een belangrijke rol speelt in dit project. Vanaf maart 2023 tot de publicatie van het MER zijn de volgende stappen van de mer-procedure doorlopen.

Notitie reikwijdte en detailniveau

De mer-procedure begon met de publicatie van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) waarin staat welke milieuonderzoeken worden uitgevoerd en hoe gedetailleerd ze zijn. De Omgevingsdienst NZKG publiceerde de NRD op 30 januari 2024.

De NRD lag van 30 januari tot 12 maart 2024 ter inzage. In deze periode organiseerde de Omgevingsdienst NZKG twee informatieavonden voor omwonenden. Er zijn 19 zienswijzen ingediend door belanghebbenden en omwonenden.

Bevoegd gezag heeft advies gevraagd aan verschillende instanties, waaronder de gemeenten Beverwijk, Velsen en Heemskerk, de Inspectie Leefomgeving en Transport, de Veiligheidsregio Kennemerland (waaronder de GGD Kennemerland), het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Rijkswaterstaat, PWN en Waternet. De gemeenten Velsen, Beverwijk en Heemskerk stuurden samen een adviesbrief naar de Omgevingsdienst NZKG en Tata Steel.

De provincie Noord-Holland vroeg de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) om een werkgroep te vormen en advies te geven over de NRD. De Commissie mer bestaat uit onafhankelijke deskundigen die hun kennis en ervaring inbrengen en zij adviseert over de inhoud van milieueffectrapporten. Op 16 mei 2024 bracht de Commissie mer haar advies uit.

De adviezen en zienswijzen op de NRD zijn gericht aan de provincie Noord-Holland en de Omgevingsdienst NZKG als bevoegd gezag. Op basis hiervan bracht Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 18 juni 2024 het advies NRD uit, dat de basis vormt voor dit MER.

Opstellen en publicatie van het MER

Tata Steel heeft het MER ingediend bij het bevoegd gezag tezamen met een verzoek voor het opstellen van een projectbesluit.

Tijdens het opstellen van het MER werden informatiebijeenkomsten georganiseerd en gesprekken gevoerd met omwonenden, maatschappelijke organisaties, overheden en bedrijven. De ontvangen inbreng ging onder andere over techniek, gezondheid, bouw en participatie. Tijdens de bijeenkomsten in juni 2024 en op 27 november en 2 december 2024 werden updates gegeven over het project en de effecten op basis van milieuonderzoeken. Ook werd uitgelegd hoe de impact op de leefomgeving tijdens de bouwfase wordt beperkt en hoe belanghebbenden hierbij worden betrokken. De inzichten uit het participatietraject hebben bijgedragen aan het MER zoals dat nu voor u ligt. Het participatietraject is beschreven in het participatieverslag en op de website van Tata Steel.

5.4 Vervolgstappen in de procedure na publicatie van het MER

De volgende stappen van de besluitvormings- en mer-procedure zijn:

Tussentijds advies van de Commissie mer

De Commissie mer bekijkt of het MER voldoende informatie bevat om goede besluiten te kunnen nemen over het projectbesluit en de vergunningen. Dit tussentijdse advies wordt openbaar gemaakt op de website van de Commissie mer.

Ontwerpbesluiten en inspraak

Voor het projectbesluit is de provincie Noord-Holland het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag stelt een ontwerp-projectbesluit op, samen met ontwerpbesluiten voor de vergunningen naar aanleiding van de aanvragen die gelijktijdig of zo spoedig mogelijk na het MER worden ingediend. Ze vragen advies aan betrokken instanties en wettelijke adviseurs over het MER en de te nemen besluiten. Daarna worden het MER en de ontwerpbesluiten gepubliceerd. Iedereen kan hierop reageren door een zienswijze in te dienen. De Commissie mer geeft advies op het MER.

Definitieve besluiten – projectbesluit en eerste vergunningen (mandje 1)

Als de procedure goed is doorlopen en het MER voldoende basis biedt, stelt het bevoegd gezag het projectbesluit en de eerste vergunningen definitief vast. Deze besluiten worden vervolgens bekend gemaakt.

Mogelijkheid tot beroep

Belanghebbenden kunnen in beroep gaan tegen het besluit bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Besluitvorming over volgende vergunningen (mandje 2 en 3)

Zoals eerder uitgelegd (paragraaf 4.2), worden de vergunningen in stappen aangevraagd. De vergunningen voor de bouw en het gebruik van de installaties volgen mogelijk ongeveer een jaar na het projectbesluit en de eerste vergunningen. Tegen die tijd is er waarschijnlijk meer informatie beschikbaar over de uitvoering en de nieuwe situatie. Als dat nodig is, kan het MER dan worden aangevuld.

Monitoring en evaluatie

Tijdens de aanleg en gedurende de operationele fase wordt geëvalueerd of de daadwerkelijk optredende milieueffecten binnen de grenzen van de besluiten blijven. Dit gebeurt volgens de afspraken uit in het projectbesluit en de vergunningen. Als het nodig is, worden maatregelen bijgesteld. De bevoegde overheden controleren of Tata Steel zich aan de regels houdt.